

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L2@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet *Gode män och förvaltare – en översyn* (SOU 2021:36)

Ert dnr Ju2021/01883

Domstolsverket har granskat betänkandet *Gode män och förvaltare – en översyn* (SOU 2021:36) mot bakgrund av den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, d.v.s. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer eller rättssäkerheten generellt. Vidare har myndigheternas roll som arbetsgivare beaktats vid granskningen.

Sammanfattning

Domstolsverket tillstyrker utredningens förslag, men har vissa invändningar enligt nedan i fråga om ikraftträdande och ekonomiska effekter för Sveriges Domstolar.

Förslaget om överflyttning av godmanskapsärenden

I betänkandet föreslås att beslutanderätten i otvistiga ärenden om anordnande, jämkning och upphörande av godmanskapsärenden, enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken, ska flyttas från domstol till överförmyndarnämnd. Domstolsverket ser positivt på den utökade renodlingen av domstolarnas dömande verksamhet som förslaget skulle innebära. Mot bakgrund av detta och de senaste årens kvalitetshöjningar hos överförmyndarna, i kombination med de ytterligare kvalitetshöjningar¹ som nu föreslås, tillstyrker Domstolsverket förslaget om överflyttning av godmanskapsärenden.

Förslaget ställer dock höga krav på rättssäkerheten i myndighetsutövningen hos landets alla överförmyndare. Av betänkandet (s. 497) framgår att det har varit *avgörande* för förslaget om överflyttning att överförmyndarna har den kompetens som krävs för uppdraget. För att garantera en hög rättssäkerhet har utredningen lämnat förslag om kvalitetskrav i överförmyndarverksamheterna samt om att överförmyndarnämnd ska vara den obligatoriska organisationsformen. Trots detta rekommenderar utredningen att förslaget om överflyttning² ska träda i kraft långt *före* ikraftträdandet av både förslaget om nämnd som obligatorisk organisationsform³ och förslaget om obligatorisk

¹ Se förslagen på s. 351 f. samt förslaget på s. 363 i betänkandet

² Föreslås träda i kraft den 1 januari 2023, s. 527 i betänkandet.

³ Föreslås träda i kraft den 1 januari 2027, s. 527 i betänkandet.

introduktion för ledamöter och ersättare i överförmyndarnämnd⁴. Domstolsverket anser att det bör övervägas om ovan förslag till författningsändringar istället ska träda i kraft vid samma tidpunkt.

Nationellt ställföreträdarregister

Utredningen har lagt fram förslag om att det ska införas ett nationellt ställföreträdarregister. Domstolsverket instämmer i att det finns ett stort behov av ett sådant register och välkomnar förslaget. Ett nationellt ställföreträdarregister skulle medföra nytta för Sveriges Domstolar bl.a. genom förbättrade möjligheter att med hög säkerhet och genom digital hantering kunna kontrollera exempelvis en ställföreträdarens behörighet. En automatiserad distribution av ställföreträdarinformation skulle även skapa bättre förutsättningar för utvecklingen av anpassade digitala tjänster.

Ekonomiska konsekvenser för Sveriges Domstolar

Utredningen har bedömt att förslaget om överflyttning av godmanskapsärenden från domstol till överförmyndarnämnd, skulle innebära en årlig kostnadsminskning för Sveriges Domstolar med åtminstone 60 miljoner kronor (s. 496 f.). Beräkningarna utgår bl.a. från Domstolsverkets statistik och beräkning av styckkostnad för ett domstolsärende.

Domstolsverket vill i detta sammanhang framhålla, vilket även utredningen gör, att det föreligger vissa osäkerhetsfaktorer i beräkningen av kostnadsbesparingen. De personalkategorier som i första hand skulle beröras av ett minskat anslag till Sveriges Domstolar är notarier och domstolshandläggare. Det är inte utrett hur stor del av notariernas och handläggarnas arbetstid som avser godmanskapsärenden. Många domstolar har dessutom mål i balans och för att minska balanserna krävs resurser både i fråga om både notarier och domstolshandläggare. I många fall, särskilt vid mindre men sannolikt även vid medelstora tingsrätter, utgör handläggningen av godmanskapsärenden ärenden endast delar av en årsarbetskraft. Detta innebär att det är svårt att minska personalstyrkan utan att det har en menlig påverkan på mål- och ärendehantering i övrigt. Det är således svårt att dra några säkra slutsatser om omfattningen av eventuella personalminskningar som ett reducerat anslag skulle innebära.

Till detta kommer att en minskning av antalet notarier kan medföra negativa konsekvenser för den långsiktiga domarförsörjningen.

Domstolsverket anser sammanfattningsvis att större försiktighetsmått, än de som redovisas i betänkandet, bör vidtas vid beräkningen av ett eventuellt minskat anslag för Sveriges Domstolar.

Övriga synpunkter

Domstolsverket har i övrigt inte något att invända mot de förslag som presenteras i betänkandet.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Thomas Rolén. Föredragande har varit juristen Karin Gustafsson. Rättschefen Charlotte Driving har deltagit vid handläggningen.

Thomas Rolén

Karin Gustafsson

---

⁴ Föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026, s. 527 i betänkandet.